

**PRORAČUNSKI KORISNIK: CENTAR ZA PRUŽANJE USLUGA U ZAJEDNICI
ZDRAVI GRAD POREČ-PARENZO**

DJELOKRUG RADA:

Centar obavlja stručne poslove pružanja psihosocijalne podrške pojedincima, obiteljima i grupama, promociju zdravih životnih stilova i navika, programe vezane uz napredjenje zdravlja i kvalitete života u zajednici, te druge poslove i zadaće usmjerene unapređenju mentalnog zdravlja, psihosocijalne stabilnosti, razvoju ljudskog resursa zajednice te unapređenju zdravlja ljudi u zajednici uopće. U Centru se obavljaju i opći poslovi vezani uz planiranje, rukovođenje i upravljanje za zdravlje od posebnog interesa za grad Poreč i njegove stanovnike. Obavljanje poslova i realizacija osnovne djelatnosti ustrojava se u dvije programske cjeline: 1. stručni psihosocijalni programi i programi unapređenja zdravlja uopće, 2. administrativno tehnički poslovi. U okviru programske cjeline *stručni psihosocijalni programi i programi unapređenja zdravlja* koordiniraju se i obavljaju svi stručni poslovi i zadaci vezani uz osnovnu djelatnost. Djelatnost se realizira osiguravanjem lokalnih programa/projekata za podršku rastu i razvoju ljudskog potencijala zajednice, pružanjem psihosocijalne podrške stanovnicima grada (savjetovanjem/psihoterapijom, dostupnost telefonom, mailom), osiguravanjem sigurnosti u zajednici, jačanjem socijalnih mreža i socijalnog kapitala zajednice, podizanjem razine znanja i svijesti o značaju zdravih životnih izbora i navika, jačanjem i promocijom zaštitnih ekološko zdravstvenih čimbenika te kontinuiranim praćenjem prioritarnih zdravstvenih potreba u lokalnoj zajednici. Programi osiguravaju nad standard zaštite zdravlja u zajednici u najširem smislu te omogućavaju da se u Poreču kontinuirano utječe na stvaranje zdravijeg i kvalitetnijeg okruženja za život. U okviru cjeline *administrativno tehnički poslovi* organiziraju se i obavljaju opći, pravni i kadrovski poslovi, poslovi ostvarivanja prava radnika i korisnika, računovodstveni i knjigovodstveni poslovi, poslovi održavanja prostora u funkciji i drugi poslovi administrativno tehničke prirode značajni za rad Centra.

ZAKONSKA OSNOVA:

- Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“ broj 33/01,60/01,129/05,109/07,125/08,36/09,150/11,144/12,19/13,137/15,123/17),
- Zakon o ustanovama („Narodne novine“ broj 76/93,29/97,47/99,35/08),
- Zakon o socijalnoj skrbi („Narodne novine“ broj 157/13,152/14,99/15,52/16,16/17,130/17)
- Propisi strukovnih komora RH (Hrvatska psihološka komora, Hrvatska liječnička komora i druge)

FINANCIJSKI PLAN ZA 2019. – 2021. GODINU:

Za ostvarenje programa Centra u razdoblju od 2019. do 2021. godini planirano je :

Naziv programa	Proračun 2018.	Proračun 2019.	Projekcija 2020.	Projekcija 2021.
Javne potrebe u socijalnoj skrbi	1.901.587,00	1.933.900,00	1.933.900,00	1.933.900,00

Program se realizira kroz sljedeće aktivnosti:

Naziv aktivnosti	Proračun 2018.	Proračun 2019.	Projekcija 2020.	Projekcija 2021.
Projektini ured – stručno, administrativno i tehničko osoblje (Motovunska ljetna škola zdravlja, suradnja sa HMZG, IŽ i dr., Ekologija i zdravlje)	1.283.097,00	1.307.400,00	1.307.400,00	1.307.400,00

Programske aktivnosti Centra Zdravi grad	618.500,00	626.500,00	626.500,00	626.500,00
--	------------	------------	------------	------------

OPIS PROGRAMA:

Projektni ured – stručno, administrativno i tehničko osoblje

U projektnom uredu prikazuju se, vode i koordiniraju svi poslovi ustanove, kako poslovi i zadaci stručnih djelatnika iz oblasti psihosocijalne zaštite, ekologije i zdravlja te stručni poslovi upravljanja, rukovođenja, administrativni, računovodstveni i drugi tehnički poslovi. Projektni ured, u kojemu rade i djeluju svi zaposlenici ustanove, stvara uvjete za realizaciju svih specifičnih programskih aktivnosti ustanove, te za uključivanje u suradnju partnerskih organizacija i vanjskih suradnika u cilju formiranja visoko stručnih multidisciplinarnih timova za potrebe realizaciju svakog specifičnog zaštitnog programa u zajednici.

Projektni ured realizira zadatke:

- informativnog punkta za građane koji nastoje zadovoljiti svoje potrebe (za pomoći i podrškom, psihosocijalnom rehabilitacijom, za volonterskim uključivanjem, usmjeravanjem i osiguravanjem najbržeg puta kojim će dobiti odgovore na razna pitanja),
- „inkubator ideja“ u vidu otvorenosti za iniciranje i razvijanje novih područja djelovanja te za podršku novim kreativnim putovima unapređenja zdravlja u zajednici,
- istraživački centar iz kojeg se osmišljavaju ispitivanja potreba građana, te temeljem istih utvrđuju generalni pravci djelovanja i prioriteta za zdravlje u zajednici,
- centar koordinacije, povezivanja, suradnje horizontalno na razini zajednice i vertikalno sa Istarskom županijom, Hrvatskom mrežom zdravih gradova (HMZG), Europskom mrežom zdravih gradova, resornim ministarstvima i dr.,
- stručni koordinacijski centar iz kojeg se upravlja za zdravlje u zajednici (kreiranje strateških dokumenata za zdravlje Grada Poreča-Parenzo) i odgovorno zagovara skrb za zdravlje građana, socijalni razvoj zajednice kao trajnu vrijednost i opredjeljenje Grada Poreča u odnosu na vlastite stanovnike,
- centar međusektorske suradnje i umrežavanja postojećih državnih sustava RH i civilnog sektora u cilju stvaranja socijalne mreže podrške u zajednici i kreiranju lokalne politike zdravlja i socijalne stabilnosti,
- osigurava infrastrukturu za operacionalizaciju i realizaciju lokalnog projekta Zdravi grad Svjetske zdravstvene organizacije (SZO).

Specifične aktivnosti i programi u okviru rada *Projektnog ureda*:

- realizira suradničke i partnerske programe sa drugim suradničkim organizacijama (IDZ, IŽ, ZZZJ IŽ, zajednicom gradova i županija, međunarodnim partnerima i drugima),
- sudjeluje u organizaciji Motovunske ljetne škole zdravlja (nositelja HMZG i IŽ),
- osigurava suradnju i realizaciju projekta sa HMZG (istraživanja, izrada strategija i sl.),
- provodi projekt IŽ Unapređenja rada savjetovališta Istre;
- koordinira program Ekologija i zdravlje za Grad Poreč-Parenzo.

Motovunska škola zdravlja

Radi se o ljetnoj školi zdravlja koja je 25 godina projekt Hrvatske mreže zdravih gradova (HMZG) i Istarske županije. Realizaciju projekta svih ovih godina podupiru najuspješniji zdravi gradovi Istre, prvenstveno Poreč. Posljednjih se godina ljetna škola ne održava isključivo u Motovunu te sve više poprima karakter Istarske škole zdravlja čemu značajno doprinosi realizacija projekata i tematskih cjelina škole u vrlo istaknutim zdravim gradovima kao što je to Poreč. Realizaciju dijela Motovunske škole zdravlja uz HMZG i IŽ preuzima i Grad Poreč, a projekt koordinira Zdravi grad. Tečaj koji se realizirau Poreču već šest godina je Zdravo urbano planiranje. Navedeni projekt ima podršku Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) kroz znanstvene dokaze o značajnom utjecaju na zdravlje urbanog prostora svake

zajednice i značajnoj ulozi urbanista u planiranju prostora koji je u funkciji zdravlja i zdravih životnih izbora.

Suradnja sa HMZG

Hrvatska mreža zdravih gradova neprestano osmišljava istraživanja kojima se ispituju potrebe najranjivijih skupina, potiče nastajanje nacionalnih strategija, a sve u cilju zaštite i unapređenje zdravlja svih stanovnika RH. SZO posljednjih 20 godina sve više razvija znanstveni pravac koji se zove *Salutogeneza* (nasuprot patogeneze), a koji izučava čimbenike zdravlja, metode i tehnologiju da što veći broj ljudi slijedi put zdravlja i uopće ne razvije bolest. U ista promišljanja i nastojanja se uključuju zdravi gradovi, pa tako i Poreč. Tijekom godine HMZG će davati smjernice prema kojima će se istraživanja usmjeravati. Tijekom 2019. Zdravi grad će se sa HMZG nastaviti uključiti u razradu platforme za izradu Nacionalne strategije ranog razvoja koja će osigurati uvjete za zdrav i nesmetan razvoj djece. Inicijativa se temelji na spoznajama i dokazima o tome da rani razvoj polaže temelje zdravlja tijekom života te na činjenici da djeca u ranom razvoju nemaju jednake mogućnosti. Zagovaranje izrade Nacionalne strategije ranog razvoja za izjednačavanje mogućnosti odvijat će se pod motom *Svako hrvatsko dijete je važno!*

U 2018./2019. Projektni ured ustanove će u suradnji sa HMZG i IŽ provesti ispitivanje potreba članova mreže (zdravih gradova i županija) te analizirati rezultate radi analiziuranja budućeg rada HMZG I utvrđivanja prioriteta djelovanja. Isto u sklopu članstva Poreča i IŽ u novom sazivu predsjedništva HMZG iz uloge i pozicije Poreča kao najuspješnijeg zdravog grada HMZG i najuspješnije zdrave županije (IŽ).

Unapređenje rada savjetovišta Istre u suradnji sa IŽ

Zdravi grad Poreč svojim programima za zaštitu zdravlja, posebice mentalnog zdravlja, prerastao je već unazad nekoliko godina u ekspertni centar za zdravlje obitelji Hrvatske mreže zdravih gradova te je 2016./2017. stekao status centra IŽ za edukacije i vođenje županijskog projekta *Unapređenje rada savjetovišta Istre* u okviru županijskog prioriteta za zdravlje – zaštita mentalnog zdravlja djece, mladih i obitelji. U navedenom kontekstu Zdravi grad je, temeljem 25 godina iskustva u razvoju lokalnog savjetovišta kao snažnog psihosocijalnog nad standarda Poreča, dobio vrlo zahtjevnu ulogu razvoja savjetovišta Istre koja je ujedno prvi takav pilot projekt u RH. Cilj je projekta osnažiti i standardizirati rad funkcionalnih psiholoških savjetovišta Istre po uzoru na porečko te učiniti uslugu psihološke pomoći i podrške što dostupnijom svim stanovnicima Istre u najvećem izazovu za zdravlje 21. stoljeća – mentalnom zdravlju stanovnika.

Program – ekologija i zdravlje (alergeno bilje, životinje, zdravlje i dr.)

Prateći spoznaje europskih i svjetskih studija utjecaja na zdravlje danas znamo da je zdravlje stanovnika jedne zajednice, u najširem smislu, uvjetovano različitim čimbenicima. Među ostalim je dokazano da zdravlje ljudi ovisi o ukupnoj uređenosti urbanog prostora za život i brojnih čimbenika okruženja koji utječu na zdravlje (suživot ljudi i životinja, suživot sa prirodom, kontrola alergena i invazivnih biljaka u lokalnom okruženju i sl.). Uređenost prostora značajno može doprinijeti većoj kvaliteti života i zdravlja svih građana u zajednici na razne načine, od univerzalnog dizajna prostora i mogućnosti za nesmetano kretanje i rekreaciju u urbanom prostoru, kontrole zoonoza (bolesti životinja koje mogu preći na čovjeka), do selektivnog prikupljanja otpada, sadnje nealergenog bilja na javnim površinama, kontrole invazivnih alergena biljaka u urbanom prostoru, do zdravog urbanog planiranja prostora i prilagođavanja prostora ranjivim skupinama. Odgovornost ključnih ljudi u zajednici i svijest svakog građanina za brigu o okolišu, vlastitim kućnim ljubimcima, čistoći javnih prostora uopće (otpad, izmet pasa i mačaka...), za čuvanje vlastitih okućnica, selektivno zbrinjavanje otpada na „zelenim otocima“, osmišljavanje staza zdravlja i drugih rekreativnih sadržaja, čine dug i nezaobilazan put ka zdravlju zajednice i okruženja u cijelosti. Programima i projektima iz sfere ekologije i zdravlja, Zdravi grad ostvaruje svoj cilj povezivanja struke,

građana i ključnih ljudi zajednice u cilju edukacije, senzibilizacije građana i kolektivnog podizanja svijesti o međuovisnosti prostora i zdravlja ljudi, o međuovisnosti skrbi za životinje u prostoru i zdravlja ljudi, o vezi zdravlja i održivih izvora energije, te o odgovornosti svih sudionika života grada za zdravlje okoliša i zajednice u cjelini. U ovom programskom segmentu uloga Zdravog grada je koordinacija programa od posebnog interesa Grada Poreča-Parenzo iz oblasti ekologije i zdravlja. Na taj način se osigurava optimalno korištenje lokalnih profesionalnih resursa, kontinuirano i stručno praćenje programa, supervizija, povezivanje i modifikacije, implementacije te evaluacije programa u zahtjevnom segmentu lokalne brige za zdravlje građana u najširem smislu.

Programi iz ove oblasti su:

Zdravo urbano planiranje

Zdravo urbano planiranje te uključivanje teme zdravlja u rad i komunikaciju s predstavnicima tehničkih struka (projektantima, inženjerima građevine i dr.) su top tema Europske mreže zdravih gradova i važno područje rada Hrvatske mreže zdravih gradova (HMZG). Zdravi grad održava tečajevе zdravog urbanog planiranja već nekoliko godina u suradnji sa Zdravim gradom Vinkovci i Hrvatskom mrežom zdravih gradova u okviru Motovunske škole zdravlja i to u Poreču. Na taj način u svom okruženju intenzivno radi na podizanju spremnosti i senzibiliteta za zdravo urbano planiranje, a posebno za prilagođavanje urbanog prostora grada osobama s invaliditetom i ostalim ranjivim skupinama. Tečaj je prilika za povezivanje i suradnju stručnjaka koji mogu doprinijeti planiranju prostora sa značajnim pozitivnim utjecajem na zdravlje u vidu projektiranja rekreativnih zona, čuvanja zelenog prostora, projektiranje „pametnih kuća“, promociju energetske održivosti i sl. Istim projektom podiže se svijest predstavnika različitih struka, građana i ključnih ljudi u zajednici koji donose važne odluke. Rezultat svakog tečaja nove su spoznaje o značaju i mogućnostima prilagođavanja prostora našeg grada svim skupinama građana, konkretne prilagodbe prostora te svijest lokalnih urbanista o njihovu velikom i nezaobilaznom utjecaju na zdravlje ljudi u najširem smislu. Zdravi grad će i nadalje voditi projekt Zdravog urbanog planiranja u suradnji sa Gradom Porečom-Parenzo, HMZG i drugim projektnim partnerima.

Zdrav suživot ljudi i životinja

Program je usmjeren odraslima i djeci, a realizira se putem edukativno informativnih letaka, stručnih članaka, radio emisija u kojima se potiče odgovorno ponašanje ljudi prema životinjama i zdrav suživot ljudi i životinja. Naime, o zdravlju životinja uvelike ovisi zdravlje ljudi naročito kada su u neposrednom kontaktu. Danas ljudi imaju sve više kućnih ljubimaca koji postaju članovi obitelji. Stoga Zdravi grad Poreč-Parenzo i Grad Poreč-Parenzo s projektnim partnerima (Veterinarska bolnica Poreč, Veterinarski fakultet Zagreb, veterinarska inspekcija i dr.) razvijaju edukativni program *Ja i moj kućni ljubimac* baziran na podizanju svijesti građana o značaju podizanja razine kulture skrbi o kućnim ljubimcima. S druge strane dokazano se mijenja suživot ljudi i divljih životinja, mijenjaju se izvori hrane i drugi uvjeti za opstanak životinjskih vrsta, što uvjetuje da dio divljih životinja poprima karakteristike urbanih životinja te počinju ugrožavati ljude (npr. galebovi). Slijedom navedenog iz projektnog ureda Zdravog grada osigurava se za Grad Poreč stručna podrška i koordinacija slijedećih programa:

- Psi kao rezervoari opasnih zoonoza (kontrola kontaminiranosti javnih površina i dječjih pješčanika izmetom mačaka i pasa),
- Monitoring i kontrola galeba klaukavca i suzbijanje rizika za zdravlje ljudi,
- Edukacija djece i mladih iz oblasti selektivnog prikupljanja otpada te čuvanja prirode i životinjskih vrsta,
- Podrška osmišljavanju ideja i uređivanju eko šuma, edukativnih eko staza, rekreativnih staza zdravlja na području Poreča.

U okviru programske cjeline Projektni ured – stručno, administrativno i tehničko osoblje

planirana sredstva namijenjena su za isplatu plaća i doprinosa na plaće zaposlenika, podmirivanje troškova materijalnih prava zaposlenih (službena putovanja, stručna usavršavanja, stručne suradnje, naknade za prijevoz), kao i za podmirivanje rashoda za materijal (uredski materijal) i ostale usluge (telefona, promidžbe i informiranja, intelektualne usluge, naknade za rad Upravnog vijeća, računalne usluge, članarine, pristojbe, reprezentacija, te ostale usluge i rashodi poslovanja).

Programske aktivnosti Centra Zdravi grad

Projektini ured i svi njegovi djelatnici osiguravaju razvoj programskih aktivnosti prema procjeni prioriteta za zdravlje u zajednici, prateći prioritete za zdravlje Istarske županije, Nacionalne strategije RH, europske i svjetske trendove i spoznaje, te smjernice upravljanja za zdravlje Svjetske zdravstvene organizacije (dalje: SZO). Zdravlje je danas najčešće razmatrana ekonomska kategorija o kojoj raspravljaju ekonomski stručnjaci jer je svako liječenje skupo i neizvjesno, a prevencija bolesti najisplativiji i najbolji put za svakog čovjeka/zajednicu/državu. U konačnici, samo zdravi i radno sposobni ljudi mogu osiguravati gospodarski razvoj zajednice. U realizaciji programskih aktivnosti stručni tim Centra realizira suradnju s vanjskim edukatorima, supervizorima i vanjskim stručnim suradnicima na projektima/programima, u cilju podizanja kvalitete rada (slijedeći zakonsku regulativu i propise strukovnih komora), poštivanja principa cjeloživotnog učenja u pomagačkim strukama te formiranja stručnih educiranih multidisciplinarnih timova.

Sredstva u okviru programskih aktivnosti planiraju se za sljedeće programe:

Naziv programa	Proračun 2018.	Proračun 2019.	Projekcija 2020.	Projekcija 2021.
PROGRAM Savjetovalište i psiho-socijalna podrška u zajednici (Savjetovalište za djecu, mlade i obitelj; logopedске usluge, krizne intervencije)	241.500,00	263.500,00	263.500,00	263.500,00
PROGRAMI PREVENCIJE (Program „Zajedno protiv ovisnosti“, Rasplesani razredi, Mladi-Vršnjak pomagač)	170.000,00	170.000,00	170.000,00	170.000,00
PROGRAM Vanbolničko liječenje ovisnosti (Vanbolničko liječenje ovisnosti o drogama, Terapijska zajednica za liječenje ovisnika o akoholu)	122.000,00	112.000,00	112.000,00	112.000,00
PROGRAM Prevencija i tretmani poremećaja vezanih uz prehranu	85.000,00	81.000,00	81.000,00	81.000,00

Program - Savjetovalište i psiho-socijalna podrška u zajednici:

Savjetovalište za djecu, mlade i obitelj

Programom savjetovališta za djecu, mlade i čitave obitelji osigurava pomaganje savjetovanjem, psihoterapijom te pružanjem psihosocijalne podrške u okviru gradskog psihološkog Savjetovališta za djecu, mlade i obitelj. Lokalno savjetovalište ima karakter centra univerzalne (opće) prevencije usmjerene osnaživanju ljudskog resursa u zajednici uopće, ali i centra selektivne prevencije usmjerenog prihvaćanje ranjivih skupina građana i građana u riziku. Porečko savjetovalište je prvo gradsko savjetovalište u RH. Godinama se profilira u respektabilan centar mentalnog zdravlja za Poreč, Poreštinu i sjeverozapadnu Istru. Temeljem razvojnog puta porečkog savjetovališta u periodu od 25 godina tijekom 2016./2017. porečko se savjetovalište profiliralo kao suportivni koordinacijski centar Istarske županije za zaštitu mentalnog zdravlja i unapređenje rada savjetovališta Istre. Istri program nastavlja koordinirati i tijekom 2018./2019. godine. Mentalno zdravlje (i bolesti) predstavljaju najveći izazov 21. stoljeća za SZO. Depresija će biti najučestalija dijagnoza 21. stoljeća, te će do

2030., prema procjenama SZO, preteći i kardiovaskularne bolesti. Već danas Hrvatski zavod za javno zdravstvo evidentira da su najpropisivaniji lijekovi u RH antidepresivi te da 25% ukupnog bolničkog pobola otpada na oboljele od mentalnih bolesti. Cilj razvoja savjetovanih usluga je pružanje psihosocijalne podrške ljudima u zajednici i njihovo osnaživanje u svim životnim situacijama. Savjetovaništa odgovaraju na suvremene zahtjeve života i rada ljudi, na nove rizične čimbenike te tako osiguravaju zaštitu pojedinaca i zajednice u cijelosti. Programski segmenti porečkog savjetovaništa su: ginekološko savjetovanište za mlade, programi osnaživanja mladih parova u pripremi za roditeljstvo, pružanje podrške roditeljima u svladavanju odgojnih strategija, rad s rizičnim skupinama mladih i odraslih, pružanje podrške bolesnim osobama i/ili članovima obitelji, osobama s invaliditetom, osiguravanje podrške kod gubitaka tijekom procesa žalovanja te provođenje kriznih intervencija u zajednici (katastrofe, nagle smrti, oružane pljačke ...). U savjetovaništima se savjetovanjem i/ili psihoterapijom osigurava podrška svim pojedincima i obiteljima u poteškoćama i raznim razvojnim krizama. Poznato je da i veoma zdrave, inače dobro prilagođene osobe, u stresnoj situaciji mogu postati neuspješne i zatrebati pomoć i podršku. Bolesti, tragedije, psihološke traume, invaliditet, loša socio ekonomska situacija, gubitak ili promjena posla i mnogi drugi čimbenici mogu pojedinca i čitavu obitelj učiniti potpuno nefunkcionalnom. Mogućnost da se u okviru lokalne zajednice osiguraju uvjeti za direktni kontakt s građanima radi unapređenja njihova osjećaja uključenosti, osobne kompetentnosti te radne i životne funkcionalnosti predstavlja nad standard brige za zdravlje i dugoročni ulog u razvoj zajednice. Praćenje pokazatelja SZO ukazuje na to da mentalne teškoće najčešće imaju osobe dobi 20 do 59 godina, dakle radno aktivno stanovništvo. Pomoć u porečkom Savjetovaništu pruža se svim dobnim skupinama, a najučestalije stanovnicima odrasle dobi (27-50 godina). Navedeno nameće obvezu osiguravanja podrške ljudskom potencijalu zajednice u cilju olakšavanja osobnog funkcioniranja, brige za obitelj, spremnosti za rad te radi podizanja razine psihofizičkog zdravlja svakog stanovnika/obitelji naše lokalne zajednice.

Logopedске usluge

U programu savjetovaništa nude se usluge logopeda za djecu koja imaju uredan psihomotorni razvoj kojeg prate isključivo govorno-jezične teškoće. Logopedi rade kontinuirano honorarno 2 x tjedno prema rasporedu sačinjenom u ustanovi. Prednost imaju djeca predškolskog uzrasta jer predškolske ustanove Poreča nemaju logopeda, odnosno ranog osnovnoškolskog uzrasta za škole bez logopeda. Usluga obuhvaća tretmane s djecom te savjetovanje roditelja, inicirana je 2016. godine i kontinuirano s enastavlja realizirati. Postoji potreba za punim radnim vremenom logopeda.

Krizne intervencije

Psihološke krizne intervencije predstavljaju poseban vid intervencije stručnjaka u slučajevima iznenadnih nesreća u zajednici i/ili na širem teritorijalnom području. U vidu broja ljudi koji su zahvaćeni iznenadnim negativnim događajem/nesrećom, mogu biti manjih ili većih razmjera. To su intervencije koje slijede nakon događanja u kojima se dogodila prijetnja po život bilo sa ili bez žrtvi u smislu smrtnih ishoda (npr. oružane pljačke, teroristički napadi, prirodne katastrofe i sl.). Radi se o događajima koji traumatiziraju pojedince, ali i stručnjake u službama za pomaganje (zdravstveni kadar, policija, vatrogasci) posebice kada su velikih razmjera. Stručni tim Zdravog grada osposobljava i osnažuje stručni tim za provođenje psiholoških kriznih intervencija. Obzirom da postoje edukacije stožera zaštite i spašavanja Poreštine u kojima učestvuju i stručnjaci Zdravog grada, a i zahtjevi da službe spašavanja u slučaju potrebe dobiju pomoć i podršku tipa psiholoških kriznih intervencija u zajednici, tako je osmišljena i ova programska aktivnost.

Programi prevencije:

Program „Zajedno protiv ovisnosti“

Sveobuhvatni program prevencije ovisnosti i rizičnih ponašanja djece i mladih za Grad Poreč-Parenzo naziva "Zajedno protiv ovisnosti" specifičan je na razini čitave države. Ovim programom porečki stručnjaci i Grad Poreč su partnerski intenzivirali sustavnu skrb za djecu i mlade u području suzbijanja rizika za njihov nesmetan rast i razvoj. Cilj rada Povjerenstva i realizacije preventivnih programa u zajednici je djelovanje na rizike rasta i razvoja mladih te pojačavanje segmenta zaštite zajednice u odnosu na mlade naraštaje. U Povjerenstvu su okupljeni predstavnici svih relevantnih institucija Grada Poreča koje skrbe o djeci i mladima na različite načine (vrtići, škole, Zdravi grad, Centar za socijalnu skrb Poreč, Istarski domovi zdravlja–Ispostava Poreč, policija, civilni sektor i dr.), kako bi mogli kompetentno sudjelovati u osmišljavanju i realizaciji sadržajnih segmenata sveobuhvatnog preventivnog programa za Grad Poreč. Osnovna zadaća ovog gradskog Povjerenstva je utvrđivanje smjernica za izradu i operacionalizaciju Programa "Zajedno protiv ovisnosti" te njegova realizacija na razini lokalne zajednice. Program se u praksi provodi kroz odgojno obrazovne institucije, aktivnosti i programe Zdravog grada i zajednicu, gradeći socijalnu mrežu podrške koju čine gradske udruge, institucije i društva, a osigurava zaštitne čimbenike zajednice za rast i razvoj djece i mladih Poreča.

Program se sastoji od sljedećih segmenata:

- edukacija djece i mladih usmjerena njihovu zdravom rastu i razvoju,
- poučavanje važnih odraslih u okruženju djece i mladih (roditelja, odgajatelja, učitelja, voditelja udruga, trenera) koji pružaju podršku njihovu rastu putem generacijskog obuhvata (edukacije i radionice u školi), edukacije za roditelje, odgajatelje i nastavnike i dr.,
- educiranje gradskih stručnjaka koji u zajednici realiziraju psiho socijalne programe te stvaranje lokalnog resursa profesionalaca u cilju učinkovitosti, ekonomičnosti i održivosti lokalnih programa za zdravlje,
- podrška programima za kvalitetno organizirano slobodno vrijeme djece i mladih, ali i svih stanovnika Poreča (tiskanje vodiča za djecu i roditelje u cilju upućivanja na važnost pravilnog organiziranje slobodnog vremena, promocija radionica za mlade tijekom ljeta, ljetni kamp, podrška mladim voditeljima, educiranje djece u sportskim klubovima, Klub umirovljenika, rekreacija za odrasle...i dr.),
- provođenje preventivnih i socijalnih akcija (univerzalna prevencija), savjetovališna podrška i programi za djecu u riziku (selektivna intervencija) i druge preventivne i humanitarne aktivnosti u zajednici.

Program sadrži niz konkretnih aktivnosti usmjerenih unapređenju zdravlja krajnjih korisnika (djeca, mladi, roditelji, učitelji, odgajatelji) koje su detaljno opisane i u posjedu ustanove. Ovdje ističemo samo najveće generacijske programe usmjerene djeci i mladima:

Programi socioemocionalnog učenja za predškolce i osnovnoškolce usmjereni usvajanju socijalnih i komunikacijskih vještina za kontrolu i usmjeravanje emocija, izbor komunikacije koja doprinosi nenasilnom rješavanju sukoba;

Rasplesani razredi – osnaživanje djece kroz ples (porečki autorski preventivni projekt, generacijski obuhvat i edukacija 7. i 8. u plesnim vještinama kao zdravog izbora za život i neformalnog načina učenja za prevladavanje socijalnih barijera, unapređenje komunikacijskih i socijalnih vještina, jačanje samopouzdanja i dr.);

Naš izbor je zdrav život (prevencija ovisnosti o drogama, alkoholom, kocki, elektroničke ovisnosti, prevencija nasilja u maloljetničkim vezama te program Mjeseca borbe protiv ovisnosti).

Program Mladi – Vršnjak pomagač

Specifičan program koji obuhvaća univerzalnu (opću) i selektivnu (specifičnu) prevenciju – Volonteri Zdravog grada Poreč „Vršnjak pomagač“, zamišljen je kao višegodišnji kontinuirani rad s motiviranim srednjoškolcima te njihovo educiranje za volonterski rad i pripremanje za ulogu vršnjaka pomagača. Godišnje se u programu educira 40–tak mladih. Cilj

programa je djelovati na osobni rast i razvoj, osnaživanje mladih osoba u periodu adolescencije, te njihovo jačanje za ulogu pomagača i nosioca socijalnih i preventivnih akcija u lokalnom okruženju. Posljednjih godina program je u skladu s interesom mladih jače usmjeren na realizaciju različitih novih, samostalnih, mini projekata mladih u zajednici kojih su mladi samostalni nosioci te direktni sudionici, ali i kreatori društvenog života grada (Festival mladih, kreativne radionice, sezonsko zapošljavanje mladih, okrugli stolovi, kvizevi znanja i dr.). Evaluacije programa pokazuju da isti ima zaštitni učinak za mlade koji su uključeni u program.

Evaluacijom programa višekratno su identificirani pozitivni učinci projekta Mladi volonteri na osobni rast i razvoj mladih u vidu :

- ostvarivanja individualnih ciljeva i napretka (sudjelovanje u programu mladim volonterima značajno pomaže u razvijanju socijalnih vještina te ostvarivanju individualnih ciljeva i napretka kao npr. bolje razumijevanje sebe i drugih, bolje vještine komuniciranja, spremnost za traženje pomoći, pozitivno razmišljanje o sebi i drugima, veće samopoštovanje, nalaženje pozitivnog u drugima, spremnost za rješavanje sukoba),
- volonteri su češće birani kao osobe kojima bi se vršnjaci obratili s punim povjerenjem u situacijama kada bi im pomoć bila potrebna,
- neki od dugoročnih pozitivnih ishoda programa su: osobna dobit, zdrava i sigurna ponašanja, viša akademska postignuća, bolje socijalno-emocionalno funkcioniranje, veća spremnost za pomaganje, bolje razumijevanje i prihvaćanje drugih, pozitivan stav prema suradnji, veće samopoštovanje, stalna želja za oplemenjivanjem života.

Programi vanbolničkog liječenja ovisnosti:

Program vanbolničkog liječenja ovisnosti o drogama

U programu vanbolničkog liječenja ovisnosti Grada Poreča realizira se program usmjeren suzbijanju (prevenciji) bolesti ovisnosti i liječenju ovisnika o drogama u izvanbolničkom tretmanu u lokalnoj zajednici za područje Poreča, poreštine i sjeverozapadne Istre. Program se organizacijski realizira kroz savjetovalište Zdravog grada, a operativno u suradnji savjetovališta Zdravog grada (selektivna intervencija) i projektnih partnera (Istarski domovi zdravlja-Ispostava Poreč, Zavod za javno zdravstvo Istarske županije–Služba za mentalno zdravlje, Centri u RH i dr.). Cilj rada s ovisnicima je prihvata i rehabilitacija te destigmatizacija problema ovisnosti radi zaštite mladih u okruženju. U procesu liječenja ovisnika koristi se pristup Nacionalne strategije te kombinira medicinski pristup i psihoterapijski tretman ovisnika i članova obitelji. Program osigurava dostupnost iznimno ranjivoj skupini (ovisnici o drogama i eksperimentatori), što je temeljni princip humanosti u radu s ovom populacijom bolesnika i prvi uvjet za kontrolu i suzbijanje ovisnosti u okruženju zajednice. Učinkovitost rada se procjenjuje individualno (psihološkim instrumentarijem, zdravstvenim pokazateljima, procjenom smanjenja rizika u odnosu na zaštitu po svim segmentima života svakog korisnika) te epidemiološkim praćenjem pokazatelja za ovisnike u tretmanu na razini grada i šire. Program je lokalno mjesto pomoći i podrške kojim se prihvaćaju ovisnici, eksperimentatori i članovi njihovih obitelji. Promjene zakonodavstva RH, točnije Zakona o zdravstvenoj zaštiti, posljednjih godina na različite načine otežavaju organizaciju rada s ovisnicima u hrvatskim uvjetima. No usprkos navedenom porečki program nastavlja s radom sa radom te osigurava prihvata, liječenje, podršku i resocijalizaciju ovisnika u neposrednom okruženju zajednice, što je najviši standard zaštite kojeg zajednica i profesionalci ovoj ranjivoj skupini mogu osigurati. Porečka je vizija i misija i nadalje osiguravanje podrške ovisnicima u neposrednom okruženju kako bi bila dostupna i učinkovita jer se radi o jednoj od najranjivijih skupina građana.

Terapijska zajednica za liječenje ovisnika o alkoholu

Alkoholizam je najčešća ovisnost u svijetu i jedan je od najvećih javno zdravstvenih problema današnjice, posebno u zapadnom svijetu. Ovisnost o alkoholu je bolest. Potrebno ju je liječiti

kao i svaku drugu kroničnu bolest. Liječenje ove bolesti ovisnosti izrazito je teško i kompleksno jer bolest pogađa čitavu obitelj. Porečki program liječenja u van bolničkim uvjetima baziran je na individualnoj, obiteljskoj i grupnoj psihoterapiji u okviru Terapijske zajednice za liječenje ovisnika o alkoholu pri Zdravom gradu. Cilj je što veći obuhvat ovisnika o alkoholu te njihova resocijalizacija kao i podrška čitavoj obitelji ovisnika, posebice djeci. Glavna karakteristika liječenja u Terapijskoj zajednici je grupni oblik rada sa stručnim voditeljima u kojima se ovisnici i članovi obitelji educiraju i osnažuju za odgovorne i zdravije životne izbore te apstinenciju. Terapijska zajednica, kao metoda izvanbolničkog, grupnog oblika rada maksimalno koristi terapijski potencijal bolesnika i podršku obitelji. Tako bivši ovisnici nakon dugoročnog osnaživanja i apstinencije mogu postati nestručni suvoditelji samoodržavajućih grupa te tako osnaživati sebe i druge vlastitim iskustvom i pozitivnom promjenom. Aktivna uloga u programu svakom korisniku programa tj. ovisniku u procesu liječenje iznimno koristi u promjeni ponašanja i doprinosi funkcionalnosti obitelji. Ovaj program je jedan od jedinstvenih lokalnih programa u RH, te ga je izuzetno važno dalje razvijati kao rijedak pozitivan primjer sustavnog i kontinuiranog liječenja ovisnika o alkoholu u lokalnoj zajednici u vanbolničkom tretmanu.

Program - Prevencije i tretmani poremećaja vezanih uz prehranu

Poremećaji prehrane kompleksni su i utječu na čitav niz rizika za organske bolesti. Danas se u stručnim krugovima govori o epidemiji debljine. Hrvati posljednjih godina u epidemiji debljine sustižu amerikance što je iznimno loš pokazatelj ukupnog zdravlja nacije. Sve je više pretile djece. Danas se zna da je čak 75% prekomjernog jedenja izazvano neugodnim emocijama i drugim emocionalnim stanjima, te da hrana često biva način suočavanja s problemima. Pretilost je iznimno značajan rizik za zdravlja i vezuje uz sebe niz psiholoških i zdravstvenih teškoća. Prekomjerno jedenje dovodi do prekomjerne tjelesne težine, prekomjerne uhranjenosti ili pretilosti što je jedan od ozbiljnih rizika za kardiovaskularne bolesti i incidente, ali i bolesti lokomotornog sustava. Osobe s prekomjernom težinom imaju loše prehrabene navike i sjedilački način života. Stoga je cilj stručno vođenih radionica u ovom programu redukcije tjelesne težine da polaznici mijenjaju svoje ponašanje i prehrabene navike, da prepoznaju i razumiju „emocionalno jedenje“ te da uvedu redovitu fizičku aktivnost. Program u centar pažnje stavlja emocionalno prejedanje i modifikaciju ponašanja čitavih obitelji vezanu uz hranjenje. Program je specifičan jer ne zagovara isključivo medicinski model redukcije tjelesne težine nego se radi o psihološko medicinskom pristupu korisnicima koji je usmjeren suzbijanju emocionalnog jedenja i modifikaciji loših životnih navika hranjenja. Osnovni program se realizira u grupnom radu, putem 20 radionica i naknadnom podrškom putem grupe za samoodržavanje. Grupa za samoodržavanje prerasta u vid psihoterapijske grupne podrške, nastoji dugoročno prekinuti krug emocionalnog prejedanja te djelovati na dugoročnu promjenu ponašanja i životnih navika osoba s prekomjernom tjelesnom težinom. Posljedično, programom se djeluje na promjenu ponašanja i životnog stila osobe s prekomjernom tjelesnom težinom i čitavih obitelji. Posebnu vrijednost predstavlja činjenica što obitelj utječe zdravim načinom hranjenja na formiranje zdravih navika kod djece koja su u obitelji s problemom pretilosti također izložena prekomjernoj tjelesnoj težini i pretilosti. Ovaj program specifičan je na području Istre i RH, jer se realizira u multidisciplinarnom timu stručnjaka (psiholog, liječnik, nutricionist, kineziolog), te sagledava problem prekomjerne težine kompleksno vodeći računa o različitim čimbenicima koji su u osnovi prekomjerne tjelesne težine. Program je posebno razrađen u segmentu za djecu, odrasle i za starije korisnike, jer razvojni procesi i metabolički procesi u raznim dobnim periodima determiniraju drugačiji pristup skidanju prekomjernih kilograma. Grupni rad s osobama prekomjerne težine pokazuje se izrazito efikasnim zbog grupne dinamike i grupne podrške, no po potrebi i procjeni stručnjaka provodi se i individualni rad s korisnicima. Ovaj program profilirao je savjetovalište Zdravog grada u centar za poremećaje hranjenja jer se u

okviru istog radi i s osobama sa drugim poteškoćama hranjenja (anoreksija, bulimija ..). Opisani program se realizira u skladu s Nacionalnom strategijom, županijskim prioritetima te lokalnim i IŽ Planom za zdravlje.

Sredstva planirana u ovom dijelu za sve programske aktivnosti namijenjena su programskim troškovima realizacije svakog pojedinog programa ustanove (izdaci za vanjske suradnike, materijalni za realizaciju programa, usluge tiskanja, materijali za informiranje i promidžbu, edukacije djelatnika i suradnika te ostali programski troškovi).

CILJEVI PROGRAMA:

- osnaživanje ljudskog resursa zajednice (edukacije usmjerene podizanju zdravstvene pismenosti, medijska obrada stručnih tema; prihvata korisnika sa prolaznim razvojno-egzistencijalnim teškoćama na ranoj razini rizika za zdravlje, preventivni programi za sve populacione skupine građana u zajednici);
- psihosocijalna podrška ranjivim skupinama građana (siromašni, bolesni, stariji, osobe s invaliditetom, osobe s poremećajima ponašanja, samohrani roditelji, ovisnici ..i dr.);
- usmjerena/selektivna prevencija društveno neprihvatljivih i rizičnih ponašanja (nasilje, ovisnosti.. i dr.);
- unapređenje psihosocijalnih, ekoloških i drugih čimbenika zaštite zdravlja u zajednici;
- promocija zdravlja, zdravih životnih izbora i navika;
- umrežavanje u zajednici, poticanje socijalne kohezije, stvaranje socijalne mreže podrške.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI:

- održivost lokalnih programa koji osiguravaju nad standarde iz oblasti psihosocijalne zaštite i zaštite zdravlja uopće,
- osnaživanje i kontinuirano ekipiranje stručnog tima ustanove,
- realizacija i implementacija programa koji dokazuju svoju učinkovitost,
- ekonomičnost i dostupnost programa za građane Poreča,
- postojan i/ili povećan broj korisnika programa i usluga,
- kapacitet ustanove za razvoj novih zaštitnih preventivnih programa u skladu s procjenom specifičnih potreba u zajednici,
- kapacitet ustanove za vertikalno i horizontalno povezivanje i suradnju te za formiranje i razvoj šireg lokalnog stručnog tima za zdravlje,
- pozitivni pokazatelji iz procesnih evaluacija i evaluacija pojedinačnih ishoda u radu s korisnicima (funkcionalni pomoci pojedinca i obitelji);
- pozitivni pokazatelji evaluacija preventivnih programa koji osiguravaju generacijski obuhvat djece, mladih i važnih odraslih u njihovu okruženju,
- procesne promjene životnih navika građana Poreča (porast broja građana koji prepoznaju i usvajaju zdrave životne navike -hodanje, trčanje, vožnja bicikle, zdrave navike hranjenja, koji su stekli i stječu kulturu i praksu korištenja savjetovanih usluga i dr.),
- planiranje i upravljanje za zdravlje u zajednici (pisani dokumenti, strategije, planovi za zdravlje).